

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 April 1880, kl. 2 e. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, angående väckt motion om tillägg till 53 § Regeringsformen och 42 § Riksdagsordningen.

Då vid 1866 års riksdag i § 57 Regeringsformen insköts ett stadgande om betydelsen af kommunallagar och sättet för deras stiftande, meddelades icke särskild bestämmelse, till hvilket af Riksdagens Utskott frågor rörande dylika lagar borde hänvisas. Emellertid hafva begge Kamrarne plägat hänvisa sådana frågor till förberedande behandling af Lag-Utskottet. Då i följd af en till innevarande Riksdag aflåten nådig proposition det kunde antagas såsom sannolikt att § 42 Riksdagsordningen ändock komme att undergå någon förändring, har inom Första Kammaren en motionär, Herr *Lagerstråle*, ansett tillfället vara lämpligt att i sagda paragraf jemväl införa ett uttryckligt stadgande, hvilket lagligen befäste den praxis, som hittills, på sätt ofvan är nämndt, blifvit följd. Bemälde motionär har derföre (i motionen N:o 48) föreslagit, att Konstitutions-Utskottet måtte utarbета och Riksdagen för sin del besluta ett tillägg till 53 § Regeringsformen och 42 § Riksdagsordningen, innefattande bestämmelse om åliggande för Lag-Utskottet att behandla dit hänvisade förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande jemväl af kommunallagar.

Utskottet, som i likhet med motionären anser det vara i sin ordning att genom ett uttryckligt lagstadgande gifva helgd åt en konstitutionel sedvänja af sådan betydelse som den ifrågavarande, har trott detta enklast och lämpligast kunna ske derigenom, att *dels* i 53 § Regeringsformen 1 mom. sista satsen efter orden: »civil-, kriminal-» införes ordet: »kommunal-», *dels ock* i 42 § Riksdagsordningen, mom. 1, efter orden: »eller upphäfvande af allmän civil-, kriminal-» tillägges: »kommunal-».

Utskottet får alltså värdsamt tillstyrka,

att Riksdagen, med bifall till motionärens hemställan, ville antaga att hvila till ytterligare grundlagsenlig behandling följande ändringar i nedanstående grundlagsparagrafer, nemligen:

Regeringsformen.

§ 53.

(Nuvarande lydelse:)

Lagtima Riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa Utskott: ett Konstitutions-Utskott, att väcka och upptaga frågor rörande förändringar i grundlagarne och yttranden der- öfver till Riksdagen afgifva, samt att granska de i Statsrådet förda protokoll; ett Stats-Utskott, att utreda och för Riksdagen uppgifva statsverkets och riksgäldsverkets tillstånd, förvaltning och behof; ett Bevillnings-Utskott, att behandla bevillningsfrågor; ett Banko-Utskott, att öfverse Bankens styrelse och tillstånd samt föreskrifter om bankoförvaltningen gifva; samt ett Lag-Utskott, att utarbeta de från Kamrarna remitterade förslag till civil-, kriminal- och kyrkolagarnes förbättring.

Å urtima riksdag skola ej flera Utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af der- vid förekommande ärenden.

(Föreslagen lydelse:)

Lagtima Riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa Utskott: ett Konstitutions-Utskott, att väcka och upptaga frågor rörande förändringar i grundlagarne och yttranden der- öfver till Riksdagen afgifva, samt att granska de i Statsrådet förda protokoll; ett Stats-Utskott, att utreda och för Riksdagen uppgifva statsverkets och riksgäldsverkets tillstånd, förvaltning och behof; ett Bevillnings-Utskott, att behandla bevillningsfrågor; ett Banko-Utskott, att öfverse Bankens styrelse och tillstånd samt föreskrifter om bankoförvaltningen gifva; samt ett Lag-Utskott, att utarbeta de från Kamrarna remitterade förslag till civil-, kriminal-, *kommunal-* och kyrkolagarnes förbättring.

Å urtima riksdag skola ej flera Utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af der- vid förekommande ärenden.

Riksdagsordningen.

§ 42 mom. 1.

Lag-Utskottet skall meddela utlåtande öfver de från Kamrarna dit hänvisade förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af allmän civil-, kriminal- och kyrkolag; börande under civil- och kriminallag äfven förstås de delar af krigslagar och författningar rörande krigsväsendet, som ega tillämpning till medborgare utom krigsstaten.

Lag-Utskottet skall meddela utlåtande öfver de från Kamrarna dit hänvisade förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af allmän civil-, kriminal-, *kommunal*- och kyrkolag; börande under civil- och kriminallag äfven förstås de delar af krigslagar och författningar rörande krigsväsendet, som ega tillämpning till medborgare utom krigsstaten.

Ann. Derest det i Kongl. Maj:ts nådiga Proposition N:o 18 framställda och af Utskottet i Utlåtandet N:o 4 tillstyrkta förslag till ändring af denna paragraf vinner Riksdagens bifall, iakttages vid den slutliga redaktionen af paragrafen att ordet »allmän» utgår.

Stockholm den 5 April 1880.

På Utskottets vägnar:

Magnus Hallenborg.

Reservationer:

af Herr *Rundbäck*: »Under hänvisning till hvad jag anfört i min reservation emot det beslut, hvartill Konstitutions-Utskottet kommit i sitt Utlåtande N:o 4 angående ändring i 42 § Riksdagsordningen, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen behagade antaga att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande förändrade lydelse af sagda paragraf, nemligen:

§ 42. *Riksdagsordningen.*

1. *Lag-Utskottet skall meddela utlåtande öfver de från Kamrarne dit hänvisade förslag till ändring, förklaring eller upphäfvande af lag, som i 87 och 53 §§ Regeringsformen sägs.*

Herrar *S. Johnson, L. Jönsson* och *Norén* hafva begärt få antecknadt, att de ej närvarit vid detta ärendes behandling inom Utskottet.

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 April 1880, kl. 2 e. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 30 § Regeringsformen.

Uti ett af Kongl. Maj:t för sistlidet års Riksdag framlagdt förslag till Förordning angående tillsättande af presterliga tjenster hade ifrågasatts utsträckning jemväl till de konsistoriella gällen af rättigheten att kalla fjerde profpredikant, dock att, i de fall, då denna rätt utöfvades, med kyrkoherdebeställningens tillsättande skulle förfaras på sätt om regal kyrkoherdetjenst funnes stadgad. Med anledning deraf att vid förslaget behandling inom Riksdagen tvekan uppstått, huruvida en dylik anordning läte förena sig med den i 30 § Regeringsformen konsistoriella gäll utan vilkor eller inskränkning tillförsäkrade rätt att varda vid sin valrätt bibehållna, väckte i Andra Kammaren en motionär, Herr *Wieselgren*, ett förslag till ändring af berörda grundlagsstadgande, hvarigenom, enligt motionärens förmenande, det hinder, man på vissa håll trott sig finna i grundlagen för antagande af den föreslagna ordningen för tillsättning af kyrkoherdebeställningar i konsistoriella gäll, skulle undanröjas. Motionärens förslag befans icke vara an-